

Historia i teraźniejszość. Technikum. Zakres podstawowy Klasa III. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

Temat	ocena dopuszczająca . Uczeń:	ocena dostateczna . Uczeń wie i potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	ocena dobra . Uczeń wie i potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	ocena bardzo dobra . Uczeń wie i potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	ocena celująca . Uczeń wie i potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
ŚWIAT I POLSKA W LATACH 1991–2001					
1. Nowy ład światowy	- wymienia działania Stanów Zjednoczonych zmierzające do utrzymania ładu na świecie w końcu XX w.; - przedstawia proces globalizacji w gospodarce; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Pustynna Burza</i>, <i>globalizacja</i>; - wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: George Bush, Saddam Husajn	- wyjaśnia, na czym polega proces globalizacji; - charakteryzuje politykę Stanów Zjednoczonych na Bliskim Wschodzie; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>koniec historii</i>, <i>zderzenie cywilizacji</i>, <i>globalna wioska</i>;	charakteryzuje proces globalizacji w różnych dziedzinach życia	- ocenia, czy można określić Stany Zjednoczone jako żandarma ładu na świecie w końcu XX w.; - wyjaśnia, w jaki sposób ZSRS usiłował utrzymać wpływy na świecie; - wie, kim był Michaił Gorbaczow	ocenia, która z koncepcji świata w końcu XX w. okazała się najbliższa rzeczywistości i uzasadnia swoje stanowisko
2. Blaski i cienie zmian na świecie na przełomie tysiącleci	- wymienia najważniejsze konflikty zbrojne na przełomie XX i XXI w.; - wymienia różnice pomiędzy globalną Północą a globalnym Południem	- wymienia najważniejsze przyczyny konfliktów zbrojnych na przełomie XX i XXI w.; - przedstawia proces upadku apartheidu w RPA; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>apartheid</i>, <i>bantustany</i>;	- wyjaśnia przyczyny konfliktów zbrojnych na przełomie XX i XXI w.; - wyjaśnia przyczyny podziału świata na globalną Północ i globalne Południe; - wyjaśnia przyczyny konfliktu w Rwandzie;	- wyjaśnia przyczyny konfliktów religijnych na świecie na przełomie XX i XXI w.; - charakteryzuje sytuację w Afryce na przełomie XX i XXI w.	przedstawia i ocenia rolę wojsk ONZ w czasie konfliktu w Rwandzie

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak, zespół WSiP

		• wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: Nelson Mandela, Frederik de Klerk	• zna i wyjaśnia pojęcie <i>konflikt Północ–Południe</i>		
3. Integracja europejska	• wymienia dokumenty tworzące Unię Europejską i ich najważniejsze postanowienia; • wymienia organy Unii Europejskiej; • wymienia państwa strefy euro; • pokazuje na mapie proces rozszerzania się Unii Europejskiej; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Jednolity Akt Europejski, traktat z Maastricht, Unia Europejska, traktat nicejski, traktat lizboński, strefa euro</i>	• wymienia kryteria przyjmowania nowych państw do Unii Europejskiej; • wymienia płaszczyzny współpracy między krajami Unii Europejskiej; • wymienia państwa strefy Schengen; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>kryteria kopenhaskie, strefa Schengen</i>	• przedstawia zakres współpracy pomiędzy państwami Unii Europejskiej; • wskazuje różnice pomiędzy poszczególnymi dokumentami tworzącymi podstawy prawne Unii Europejskiej; • wyjaśnia znaczenie strefy Schengen i strefy euro; • przedstawia współpracę Unii Europejskiej z Norwegią i wyjaśnia jej stosunek do Unii Europejskiej	• wyjaśnia, dlaczego strefa Schengen i strefa euro nie pokrywa się z krajami Unii Europejskiej; • wyjaśnia przyczyny rozszerzania zakresu współpracy pomiędzy państwami Unii Europejskiej; • przedstawia współpracę Unii Europejskiej ze Szwajcarią i wyjaśnia stosunek Szwajcarii do Unii Europejskiej	• wyjaśnia znaczenie Jednolitego Aktu Europejskiego i traktatu z Maastricht; • wyjaśnia, dlaczego został zawarty traktat lizboński; • wyjaśnia, dlaczego Finlandia starała się o członkostwo w Unii Europejskiej dopiero w latach 90. XX w.
4. Polska droga do demokracji 1991–2005	• wymienia najważniejsze partie w Polsce po 1990 r.; • wymienia zmiany ustrojowe, które wprowadziła Mała Konstytucja; • wymienia reformy rządu Jerzego Buzka; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Sojusz Lewicy Demokratycznej, Unia Demokratyczna, Mała</i>	• wymienia ruchy polityczne w Polsce po 1990 r.; • wyjaśnia przyczyny zmian na polskiej scenie politycznej po 1990 r.; • wyjaśnia, jak chciano zapobiec rozdrobnieniu politycznemu w Polsce; • wymienia podstawy prawne, na których opierają się relacje między państwem polskim	• wyjaśnia przyczyny zmian rządów po 1990 r.; • przedstawia przebieg prac nad nową konstytucją; • charakteryzuje reformy rządu Jerzego Buzka; • przedstawia stosunki wyznaniowe w Polsce; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>recesja, lustracja</i>; • wie, kim były / są wymienione postacie, oraz	• ocenia, czy reformy rządu Jerzego Buzka spełniły oczekiwania Polaków; • przedstawia proces podpisania i ratyfikowania konkordatu; • ocenia stabilność polskiej sceny politycznej i jej wpływ na funkcjonowanie państwa; • wie, kim jest Hanna Suchocka	• przedstawia relacje między rządem a Prezydentem w Polsce w latach 1991–2005; • ocenia funkcjonowanie rządów w Polsce w latach 1991–2005, przywołując ich sukcesy i porażki

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak, zespół WSiP

	<i>Konstytucja;</i> • wie, kim jest Jerzy Buzek	a kościołami i związkami wyznaniowymi; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Bezpartyjny Blok Wspierania Reform, konkordat, próg wyborczy</i>	przedstawia ich polityczną rolę: Jan K. Bielecki, Aleksander Kwaśniewski, Leszek Miller, Jan Olszewski, Antoni Macierewicz		
5. III Rzeczpospolita – konstytucyjne zasady ustrojowe	• wymienia zasady ustrojowe zawarte w konstytucji polskiej; • wymienia prawa i obowiązki obywatela zawarte w konstytucji; • wymienia organy władzy ustawodawczej i ich dwie kompetencje; • wymienia organy władzy wykonawczej i ich dwie kompetencje; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>zasada suwerenności narodu, zasada trójpodziału władzy</i>	• wyjaśnia zasady ustrojowe zawarte w konstytucji polskiej; • wyjaśnia, na czym polegają prawa i obowiązki obywatela zawarte w konstytucji; • wymienia przykładowe kompetencje organów władzy ustawodawczej; • wymienia podstawowe kompetencje organów władzy wykonawczej; • wymienia przykładowe zasady sądownictwa w Polsce; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>zasada demokratycznego państwa prawa, zasada pluralizmu politycznego, zasada niezawisłości sędziów</i>	• charakteryzuje uprawnienia władzy ustawodawczej i wykonawczej w Polsce z zastosowaniem podziału tych uprawnień; • wymienia etapy procesu legislacyjnego; • przedstawia strukturę sądownictwa w Polsce; • wymienia zasady sądownictwa w Polsce; • wymienia przykładowe uprawnienia Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>preambuła, proces legislacyjny, Trybunał Konstytucyjny, Trybunał Stanu</i>	• wyjaśnia wzajemne zależności między organami władzy wykonawczej i ustawodawczej oraz podaje przykłady ich zastosowania; • wyjaśnia zasady sądownictwa w Polsce; • charakteryzuje pozycję Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu w polskim systemie ustrojowym; • zna i wyjaśnia pojęcie <i>konstruktywne votum nieufności</i>	• wskazuje różnice w procesie legislacyjnym w zależności od typu ustawy (np. ustawa zwykła i ustawa budżetowa); • ocenia skuteczność funkcjonowania Trybunału Stanu
6. Rzeczpospolita samorządna	• wymienia organy władzy samorządu gminnego i sposób ich powoływania; • przedstawia przykładowe	• wymienia organy władzy samorządu powiatowego i sposób ich powoływania; • przedstawia przykładowe	• wymienia organy władzy samorządu wojewódzkiego i sposób ich powoływania; • przedstawia przykładowe	• wyjaśnia podstawy prawne i zasady funkcjonowania samorządu terytorialnego;	• charakteryzuje proces odwoławczy od decyzji jednostek samorządu terytorialnego;

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak, zespół WSiP

	kompetencje organów samorządu gminnego; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>samorząd terytorialny, domniemanie kompetencji, zadania własne, zadania zlecone, gmina, burmistrz, wójt</i>	kompetencje organów samorządu powiatowego; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>powiat, starosta</i>	kompetencje organów samorządu wojewódzkiego; • wymienia źródła finansowania jednostek samorządu terytorialnego; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>subwencja, dotacja, marszałek sejmiku wojewódzkiego, sejmik województwa</i>	• wyjaśnia, na jakie zadania jednostki samorządu terytorialnego mogą mieć różne źródła finansowania; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>decentralizacja, zasada pomocniczości</i>	• przedstawia działania podejmowane przez samorząd swojej gminy, powiatu i województwa
7. System prawny współczesnej Polski	• wymienia podmioty i zakres spraw, które obejmuje prawo cywilne; • wymienia sprawy pomiędzy członkami rodziny, które są regulowane prawem rodzinnym; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>norma prawna, osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych</i>	• wyjaśnia różnice pomiędzy prawem naturalnym a prawem stanowionym; • charakteryzuje podmioty i zakres spraw, które obejmuje prawo cywilne; • wymienia najważniejsze zapisy prawa karnego; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>własność, służebność, hipoteka, wykroczenie, występki, zbrodnia, odpowiedzialność karna</i>	• rozumie podstawowe terminy związane z naukami prawnymi; • przedstawia sprawy pomiędzy członkami rodziny, które są regulowane prawem rodzinnym; • omawia najważniejsze zapisy prawa karnego; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>przysposobienie, obowiązek alimentacyjny</i>	• charakteryzuje relacje między organami władzy albo organami władzy a obywatelami, które reguluje prawo administracyjne; • wyjaśnia różnicę między wykroczeniem, występkiem i zbrodnią; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>odwołanie, wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy</i>	• wyjaśnia różnicę między prawem materialnym a procesowym; • analizuje przykładowe pisma z zakresu prawa cywilnego, karnego i administracyjnego (np. pozew, zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, decyzję administracyjną)
8. Prawa człowieka oraz ich ochrona w Polsce i na świecie	• definiuje prawa człowieka, wymieniając ich cechy; • wymienia przykładowe prawa człowieka, przyporządkowując je do odpowiednich generacji; • wymienia polskie dokumenty, w których zawarte są prawa człowieka;	• omawia cechy praw człowieka; • charakteryzuje trzy generacje praw człowieka; • wymienia dokumenty chroniące prawa człowieka w Europie; • wymienia europejskie instytucje zajmujące się	• przedstawia proces kształtowania się praw człowieka po II wojnie światowej; • wymienia dokumenty chroniące prawa człowieka na świecie; • wymienia organy ONZ, zajmujące się ochroną praw	• przedstawia proces kształtowania się praw człowieka do II wojny światowej; • porównuje zawartość i rolę dokumentów chroniących prawa człowieka; • przedstawia proces	• wyjaśnia, które prawa człowieka są negatywne, a które pozytywne; • wyjaśnia, w przypadku których praw człowieka obywatel może dochodzić swych praw; • ocenia skuteczność decyzji lub wyroków różnych

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak, zespół WSiP

	- wymienia polskie instytucje zajmujące się ochroną praw człowieka i wyjaśnia, w jaki sposób je chronią; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>prawa człowieka, trzy generacje praw człowieka, Rzecznik Praw Obywatelskich</i>	ochroną praw człowieka i wyjaśnia, w jaki sposób je chronią; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Europejska konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Europejski Trybunał Praw Człowieka</i>	człowieka i wyjaśnia, w jaki sposób je chronią; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, Rada Praw Człowieka, Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka, Międzynarodowy Trybunał Karny</i>; - wie, kim była Eleanor Roosevelt	postępowania obywatela polskiego, który oskarża instytucje państwowe o złamanie praw człowieka (rozpatruje wszystkie możliwości odwoławcze); wyjaśnia, które prawa człowieka i w jakich okolicznościach mogą być ograniczone	instytucji chroniących prawa człowieka
9. Rozliczenie dziedzictwa PRL po 1989 r.	- wymienia sposoby upamiętnienia żołnierzy podziemia niepodległościowego i osób represjonowanych w okresie PRL-u; - zna i wyjaśnia pojęcie <i>rehabilitacja</i>	- przedstawia działania podejmowane przez polskie władze w celu rozliczenia postępowania władz PRL-u; - wyjaśnia, dlaczego było trudno uzyskać wyroki skazujące w procesach autorów stanu wojennego i w sprawie użycia broni w kopalni „Wujek”	- omawia różne formy działalności Instytutu Pamięci Narodowej; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Instytut Pamięci Narodowej, Rzecznik Interesu Publicznego, status osoby pokrzywdzonej</i>	- wyjaśnia problemy związane z przeprowadzeniem procesu lustracji; - zna i wyjaśnia pojęcie <i>kłamstwo lustracyjne</i>	- porównuje proces rozliczenia władz komunistycznych w Polsce z podobnymi procesami w innych byłych państwach komunistycznych; - ocenia, czy można było proces dekomunizacji przeprowadzić lepiej i uzasadnia swoje stanowisko
10. Polska droga do NATO i Unii Europejskiej	- wymienia etapy przystąpienia Polski do NATO i Unii Europejskiej; - podaje przykładowe przyczyny, dlaczego Polsce zależało na członkostwie w NATO i Unii Europejskiej; - zna i wyjaśnia pojęcie <i>traktat akcesyjny</i>	- omawia etapy przystąpienia Polski do NATO i Unii Europejskiej; - wyjaśnia, dlaczego Polsce zależało na członkostwie w NATO i Unii Europejskiej; - zna i wyjaśnia pojęcie <i>Partnerstwo dla Pokoju</i>	- przedstawia współpracę Polski z innymi krajami regionu w celu wstąpienia do NATO i Unii Europejskiej; - charakteryzuje relacje polsko-niemieckie w latach 90. XX w.; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Trójkąt Weimarski, Trójkąt</i>	- charakteryzuje stosunki polsko-rosyjskiej w latach 90. XX w.; - przedstawia aktywność Polski w rejonie Europy Środkowej w latach 90. XX w.; - wyjaśnia, jakie czynniki wpływały na relacje Polski	- przedstawia działania Polaków w ramach Partnerstwa dla Pokoju; - porównuje argumenty euroentuzjastów i eurosceptyków w czasie starania się Polski o członkostwo w Unii Europejskiej

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak, zespół WSiP

			Wyszehradzki / Grupa Wyszehradzka	z innymi państwami	
ŚWIAT I POLSKA W PIERWSZYCH DWÓCH DEKADACH XXI W.					
11. Świat na początku XXI w.	- wymienia czynniki, które wpływają na pozycję Chin na początku XXI w.; - wymienia przykładowe skutki globalizacji	- przedstawia pozycję Chin na początku XXI w.; - przedstawia skutki globalizacji; - wymienia sposoby radzenia sobie z pandemią COVID-19; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>COVID-19, SARS-CoV-2, pandemia</i>	- charakteryzuje sytuację w Korei Północnej na początku XXI w.; - przedstawia skutki Arabskiej Wiosny; - przedstawia sposoby radzenia sobie z pandemią COVID-19; - zna i wyjaśnia pojęcie <i>Arabska Wiosna</i>	- przedstawia skutki kryzysu finansowego z początku XXI w.; - wyjaśnia przyczyny Arabskiej Wiosny	- ocenia skutki pandemii COVID-19 dla życia społecznego; - ocenia wpływ Arabskiej Wiosny na stabilizację w rejonie Bliskiego Wschodu
12. Wojna z terroryzmem w XXI w.	- wymienia różne nurty terroryzmu w XXI w. - wymienia przykładowe zamachy terrorystyczne w XXI w. i ich konsekwencje; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>terroryzm, World Trade Center</i>	- charakteryzuje różne nurty terroryzmu w XXI w. - omawia interwencję wojsk koalicji w Afganistanie; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Al-Kaida, talibowie</i>, - wie, kim były / są wymienione postacie, oraz przedstawia ich polityczną rolę: Osama bin Laden, George W. Bush	- omawia interwencję wojsk koalicji w Iraku; - charakteryzuje działalność Państwa Islamskiego; - przedstawia znaczenie Stanów Zjednoczonych w wojnie z terroryzmem; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>szariat, Państwo Islamskie</i>	- przedstawia udział Polaków w walkach w Afganistanie i Iraku; - wyjaśnia związek między zamachami terrorystycznymi w Europie a wojną z terroryzmem na Bliskim Wschodzie; - wymienia skutki wojny z terroryzmem dla państw muzułmańskich, Stanów Zjednoczonych i Europy	- ocenia skuteczność interwencji wojsk koalicji w Afganistanie i Iraku; - przedstawia rolę i dążenia Kurdów w trakcie wojny z terroryzmem
13. Unia Europejska w XXI w.	- wymienia organy władzy Unii Europejskiej i ich przykładowe uprawnienia; - wymienia przykładowe przyczyny i skutki kryzysu migracyjnego w Unii Europejskiej;	- wymienia dokumenty unijne zawarte na początku XXI w. i ich główne założenia; - wyjaśnia przyczyny kryzysu migracyjnego w Unii Europejskiej;	- przedstawia koncepcje integracji Europy; - przedstawia postawy państw Unii Europejskiej wobec kryzysu migracyjnego; - wymienia przyczyny	- porównuje koncepcje integracji Europy; - charakteryzuje przyczyny i skutki wystąpienia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej; - ocenia politykę Unii Europejskiej wobec	- ocenia koncepcje integracji europejskiej pod kątem korzyści, które niosą one ze sobą dla poszczególnych grup państw członkowskich; - przedstawia możliwości

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak, zespół WSiP

	- wymienia przykładowe działania Unii Europejskiej wobec pandemii COVID-19; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Przewodniczący Rady Europejskiej, Wysoki Przedstawiciel Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, lockdown</i>	- charakteryzuje politykę Unii Europejskiej wobec pandemii COVID-19; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej, traktat nicejski, traktat lizboński, tarcza antykryzysowa</i>	- i skutki wystąpienia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Stany Zjednoczone Europy, Europa Ojczyzn, Europa wielu prędkości</i>	- pandemii COVID-19; - wyjaśnia wpływ problemów, z którymi mierzy się Unia Europejska, na jej funkcjonowanie i pozycję w niej poszczególnych państw	działania obywateli państw członkowskich w ramach Unii Europejskiej
14. Rosja i jej ekspansja w XXI w.	- wymienia przyczyny i skutki wojny w Czeczenii; - wymienia przyczyny i skutki konfliktu w Gruzji; - wymienia przyczyny wojny w Ukrainie; - zna i wyjaśnia pojęcie <i>Euromajdan</i>; - wie, kim są wymienione postacie, oraz przedstawia ich polityczną rolę: Władimir Putin, Wołodymyr Zełenski	- omawia sytuację w Gruzji; - przedstawia przebieg wojny w Ukrainie; - wie, kim były / są wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: Dżochar Dudajew, Achmat Kadyrow, Ramzan Kadyrow	- przedstawia, w jaki sposób przywódcy Rosji dążą do wzmocnienia władzy; - przedstawia proces aneksji Krymu; - przedstawia stosunek państw środkowoeuropejskich do polityki rosyjskiej na Kaukazie i Ukrainie; - charakteryzuje różne formy prowadzenia wojny przez Rosję; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>„zielone ludziki”, wojna hybrydowa, szantaż gazowy</i>; - wie, kim był Borys Jelcyn	- przedstawia możliwości działania opozycji w Rosji; - wyjaśnia wpływ różnych form prowadzenia wojny przez Rosję na sytuację w Europie; - wyjaśnia, od czego zależy polityka Rosji wobec Ukrainy; - przedstawia stosunek państw zachodnioeuropejskich i Stanów Zjednoczonych do polityki rosyjskiej na Kaukazie i Ukrainie; - zna i wyjaśnia pojęcie <i>kolonia karna</i>; - wie, kim jest Wiktor Janukowycz	przedstawia działalność „Memoriału” jako organizacji opozycyjnej w Rosji
15. Polska na początku XXI w.	wymienia przykładowe sukcesy i porażki poszczególnych rządów na początku XXI w.;	wymienia główne założenia poszczególnych rządów w polityce wewnętrznej i zagranicznej;	- charakteryzuje polską scenę polityczną na początku XXI w.; - wyjaśnia przyczyny zmian	ocenia, jak afery, do których dochodziło za poszczególnych rządów, wpływały na ich ocenę przez	przedstawia działania wybranego przez siebie rządu z początku XXI w. w polityce wewnętrznej

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak, zespół WSiP

	- wymienia główne partie polityczne działające w Polsce na początku XXI w.; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Platforma Obywatelska, Prawo i Sprawiedliwość, Zjednoczona Prawica</i>	- wymienia przyczyny zmian rządów na początku XXI w.; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>postkomunizm, kohabitacja polityczna, dług publiczny</i>; - wie, kim są wymienione postacie, oraz przedstawia ich polityczną rolę: Kazimierz Marcinkiewicz, Bronisław Komorowski, Andrzej Duda	rządów na początku XXI w.; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Liga Polskich Rodzin, Samoobrona, katastrofa smoleńska</i>; - wie, kim były / są wymienione postacie, oraz przedstawia ich polityczną rolę: Donald Tusk, Andrzej Lepper	społeczeństwo; ocenia realizację założeń poszczególnych rządów w polityce wewnętrznej i zagranicznej	i zagranicznej oraz ocenia je pod kątem rozwoju wewnętrznego Polski i jej racji stanu
16. Polonia i Polacy na świecie	- pokazuje na mapie skupiska Polaków i Polonii po II wojnie światowej; - wymienia przyczyny emigracji z Polski po II wojnie światowej	- wymienia przykładowe instytucje polskie działające na emigracji; - przedstawia znaczenie organizacji tworzonych przez Polaków na emigracji dla podtrzymywania polskości i rozwoju kultury polskiej; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Instytut Polski i Muzeum im. gen. Sikorskiego, Instytut Józefa Piłsudskiego, Maisons-Laffitte, Rozgłośnia Polska Radia Wolna Europa</i>; - wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: Jerzy Giedroyc, Jan Nowak Jeziorański	- wyjaśnia rolę, jaką odgrywały instytucje emigracyjne po II wojnie światowej; - przedstawia podstawy prawne i możliwości działania polskich władz emigracyjnych; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>depozytariusz, miesięcznik „Kultura”</i>; - wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: Edward Raczyński, August Zaleski, Ryszard Kaczorowski, Władysław Anders	- charakteryzuje sytuację Polaków w ZSRS i byłych republikach radzieckich; - wyjaśnia, w jaki sposób rząd polski wspiera Polaków na terenie byłego ZSRS; - zna i wyjaśnia pojęcie <i>Karta Polaka</i>; - wie, jest Andżelika Borys	przedstawia działania organizacji polonijnych funkcjonujących w różnych państwach (np. Kongres Polonii Amerykańskiej w Stanach Zjednoczonych czy Związek Polaków w Niemczech)
17. Zmiany	wymienia zalety i wady	przedstawia zalety i wady	wyjaśnia założenia polityki	ocenia korzyści	wyjaśnia, w jaki sposób

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak, zespół WSiP

kulturowe w świecie końca XX w. i początku XXI w.	- polityki wielokulturowości; - wymienia główne płaszczyzny współczesnych sporów światopoglądowych; - zna i wyjaśnia pojęcie <i>polityka wielokulturowości</i>	- polityki wielokulturowości; - przedstawia znaczenie dziedzictwa kulturalnego dla współczesnej kultury; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>segregacja rasowa, dziedzictwo kulturowe</i>	- wielokulturowości; - wyjaśnia, jakie znaczenie ma obecnie postawa tolerancji i w czym się ona przejawia; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>poprawność polityczna, asymilacja, tolerancja, dyskryminacja</i>	- i zagrożenia płynące z polityki wielokulturowości; - porównuje główne argumenty współczesnych sporów światopoglądowych	zmiany kulturowe końca XX i początku XXI w. znajdują odzwierciedlenie w tekstach kultury z tego okresu
18. Społeczeństwo cyfrowe	- zna definicję społeczeństwa cyfrowego / społeczeństwa informacyjnego; - wymienia korzyści i zagrożenia wynikające z komunikacji cyfrowej dla jednostki; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>społeczeństwo cyfrowe, społeczeństwo informacyjne</i>	- wyjaśnia przyczyny rozwoju komunikacji cyfrowej; - charakteryzuje korzyści i zagrożenia wynikające z komunikacji cyfrowej dla jednostki; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>sieciologizm, fake newsy</i>	- wyjaśnia wpływ rozwoju usług cyfrowych na gospodarkę, edukację; - charakteryzuje korzyści i zagrożenia wynikające z komunikacji cyfrowej dla społeczeństwa; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>wykluczenie cyfrowe, dezinformacja, bańka filtrująca</i>	- wyjaśnia wpływ rozwoju usług cyfrowych na kulturę; - wyjaśnia, w jaki sposób można nadużywać wolności słowa w Internecie, i przedstawia działania zapobiegające temu zjawisku; - zna i wyjaśnia pojęcie <i>netykieta</i>	ocenia, czy we współczesnym świecie można funkcjonować bez korzystania z mediów społecznościowych
19. Media jako czwarta władza	- wymienia typy komunikacji społecznej; - wymienia środki masowego przekazu; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>komunikacja społeczna, mass media</i>	- wymienia zasady, na których opiera się komunikacja społeczna; - wymienia funkcje środków masowego przekazu; - wymienia prawa mediów	- charakteryzuje zasady, na których opiera się komunikacja społeczna; - charakteryzuje funkcje środków masowego przekazu; - wymienia obowiązki mediów	- wyjaśnia, dlaczego środki masowego przekazu określa się jako czwartą władzę; - wymienia prawa i obowiązki pracowników mediów	podaje przykłady pełnienia przez media funkcji czwartej władzy na podstawie publicystyki, literatury czy filmu
20. Nasza przyszłość	- wymienia przykładowe działania Polski w polityce zagranicznej; - wymienia przykładowe	- przedstawia działania Polski w polityce zagranicznej; - przedstawia działania	- przedstawia dorobek Polski w końcu XX i na początku XXI w.; - wyjaśnia przyczyny	- ocenia dorobek Polski w końcu XX i na początku XXI w.; - charakteryzuje działania	przedstawia działania zmierzające do rozwiązywania problemów przedstawionych

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak, zespół WSiP

	działania wojsk polskich w ramach NATO; • wymienia przyczyny kryzysu demograficznego; • wymienia zmiany klimatyczne zachodzące na świecie; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>kryzys demograficzny, ocieplenie klimatu</i>	wojsk polskich w ramach NATO; • przedstawia sposoby przezwyciężenia kryzysu demograficznego; • przedstawia zmiany klimatyczne zachodzące na świecie	kryzysu demograficznego; • przedstawia podejmowane przez państwa próby zahamowania zachodzących zmian klimatycznych; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>geopolityka, protokół z Kioto</i>	podjęte przez Polskę w celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego; • ocenia skuteczność podejmowanych przez państwa prób zahamowania zachodzących zmian klimatycznych	w rozdziale (demografia, zmiany klimatyczne) w swoim regionie
--	---	---	---	--	--

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak, zespół WSiP